
Spis treści

Od autorki	11
 Część I. Przewodnik nie tylko dla menedżera	 13
1. Co warto wiedzieć o firmie i skąd uzyskać informacje o jej kondycji finansowej	13
1.1. Co warto wiedzieć o firmie	13
1.2. Skąd uzyskać informacje o sytuacji majątkowej firmy, czyli o czym informuje bilans	15
1.3. Skąd uzyskać informacje o efektach (wynikach) działalności firmy	24
1.4. Gotówka czy zysk. Jak mierzyć efekty działalności firmy	26
2. Czym jest rachunkowość	29
2.1. Na czym polega sukces rachunkowości	29
2.2. Dla kogo są przygotowywane informacje w rachunkowości	30
2.3. Czym się zajmuje rachunkowość finansowa a czym zarządcza (menedżerska)	31
3. Od zdarzenia gospodarczego do sprawozdania finansowego	34
3.1. Rejestracja operacji gospodarczych, czyli księgowość	34
3.1.1. Potwierdzenie wystąpienia operacji gospodarczej	35
3.1.2. Chronologiczne i systematyczne ujęcie operacji gospodarczych w księgach rachunkowych	35
3.1.3. Stwierdzenie, czy księgowania objęły wszystkie operacje gospodarcze – zestawienie obrotów i sald	36
3.1.4. Sprawdzenie zgodności stanów wynikających z ksiąg rachunkowych ze stanem faktycznym – inwentaryzacja	37
3.2. Sporządzenie sprawozdania finansowego	38
3.2.1. Zasady rachunkowości	38

3.2.2. Polityka rachunkowości	39
3.2.3. Wycena aktywów i pasywów	40
3.2.4. Procedury ustalania wyniku finansowego	42
3.2.5. Elementy sprawozdań finansowych	43
4. Bilans jako źródło informacji o sytuacji finansowej firmy	44
4.1. Co to jest bilans i jakie zawiera informacje	44
4.2. Co to są aktywa bilansu i o czym informują liczby w nich zawarte	48
4.3. Aktywa obrotowe	49
4.3.1. Zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe)	50
4.3.2. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	55
4.3.3. Należności krótkoterminowe	55
4.3.4. Inwestycje krótkoterminowe	57
4.3.4.1. Papiery wartościowe o charakterze kapitałowym	58
4.3.4.2. Nabyte dłużne papiery wartościowe	59
4.3.4.3. Udzielone pożyczki	60
4.3.4.4. Instrumenty pochodne	60
4.3.4.5. Inne inwestycje krótkoterminowe	60
4.3.5. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	61
4.4. Aktywa trwałe	61
4.4.1. Środki trwałe	62
4.4.2. Środki trwałe w budowie	72
4.4.3. Wartości niematerialne	73
4.4.4. Należności długoterminowe	74
4.4.5. Długoterminowe inwestycje	74
4.4.5.1. Inwestycje w nieruchomości i wartości niematerialne	75
4.4.5.2. Długoterminowe aktywa finansowe	75
4.4.6. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	77
4.5. O czym informuje struktura aktywów	77
4.5.1. Prezentacja aktywów bilansu zgodnie z Załącznikiem nr 1 ustawy o rachunkowości	78
4.5.2. Prezentacja aktywów bilansu zgodnie z wymaganiami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej	80
4.6. Z jakiego źródła są finansowane zasoby, czyli co to są pasywa	80
4.6.1. Kapitały (fundusze) własne	82
4.6.2. Zobowiązania	85
4.6.3. Prezentacja pasywów w bilansie. O czym informuje struktura pasywów	89
4.6.3.1. Prezentacja pasywów bilansu zgodnie z Załącznikiem nr 1 ustawy o rachunkowości	90
4.6.3.2. Prezentacja pasywów bilansu zgodnie z wymaganiami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej	92
4.7. Relacje między strukturą aktywów i pasywów	92
4.8. Słabe i mocne strony informacji pochodzącej z bilansu	94

5. Jak ustalić koszt wytwarzanych wyrobów i świadczonych usług – rachunek kosztów	96
5.1. Dlaczego trzeba „liczyć” koszty	96
5.2. Elementy składowe kosztu wytworzenia produktów (wyrobów gotowych i świadczonych usług)	97
5.3. Kalkulacja kosztu wytworzenia wyrobów w sprawozdawczym (tradycyjnym) rachunku kosztów	98
5.3.1. Układ kalkulacyjny kosztów	100
5.3.2. Koszty bezpośrednie produktów	101
5.3.3. Koszty pośrednie produktów	102
5.3.4. Przykład kalkulacji kosztu wytworzenia wyrobu w sprawozdawczym rachunku kosztów	104
5.4. Kalkulacja kosztu wytworzenia produktów w nowoczesnym rachunku kosztów	107
5.4.1. Koszty zasobów w przedsiębiorstwie handlowym	108
5.4.2. Przykład kalkulacji kosztu wytworzenia wyrobu w nowoczesnym rachunku kosztów	110
5.5. Porównanie wyników kalkulacji kosztu wytworzenia w sprawozdawczym rachunku kosztów i nowoczesnym rachunku kosztów	118
6. Rachunek zysków i strat jako źródło informacji o efektach działalności firmy	120
6.1. Skąd czerpiemy informacje o skuteczności i efektywności wykorzystania zasobów firmy	120
6.2. Przychody z działalności operacyjnej	122
6.2.1. Czy przychodom zawsze towarzyszą wpływy środków pieniężnych	123
6.2.2. Kiedy uwzględnia się przychód w rachunku zysków i strat (moment uznania przychodu)	124
6.3. Koszty	125
6.3.1. Czy wszystkie koszty poniesione w okresie sprawozdawczym wpłyną na wynik finansowy tego okresu	127
6.3.2. Koszty bezpośrednio powiązane z przychodami	129
6.3.3. Koszty związane z działalnością firmy w okresie objętym sprawozdaniem	131
6.3.4. Koszty będące odzwierciedleniem zmniejszenia wartości aktywów	131
6.3.5. Koszty będące odzwierciedleniem podjętych przez firmę zobowiązań	132
6.4. Wpływ stosowanej przez firmę polityki rachunkowości na wysokość kosztów	133
6.4.1. W jaki sposób przyjęte przez firmę szacunki wpływają na wysokość kosztów i wynik finansowy	134
6.5. Jakich informacji o wyniku finansowym dostarcza rachunek zysków i strat	135
6.5.1. Informacje o przychodach firmy	135
6.5.2. Informacje o kosztach firmy	136
6.5.3. Informacje o stratach i zyskach nadzwyczajnych	137
6.5.4. Informacje o obciążeniach z tytułu podatku dochodowego i pozostałych obowiązkowych obciążeniach wyniku finansowego	137

6.5.5. Informacje o wyniku finansowym	137
6.5.6. Informacje o wyniku finansowym w wariancie porównawczym	138
6.5.7. Informacje o wyniku finansowym w wariancie kalkulacyjnym	140
6.5.8. Informacje o całkowitym dochodzie w wariancie kalkulacyjnym	141
6.6. Jak, na podstawie informacji zawartych w rachunku zysków i strat, ocenić strukturę wyniku finansowego firmy	141
7. Jak oceniać efektywność gospodarowania	144
7.1. Rentowność sprzedaży	144
7.2. Rentowność majątku	146
7.3. Rentowność kapitału własnego	146
8. Rachunek przepływów pieniężnych	147
8.1. Jakich informacji dostarcza rachunek przepływów pieniężnych	147
8.2. Rachunek przepływów pieniężnych – analiza przeszłości czy przyszłości?	151
9. Jak oceniać kondycję firmy na podstawie sprawozdania finansowego (spojrzenie finansisty)	152
9.1. Wymiar finansowy działalności firmy	152
9.2. Proces finansowania firmy, czyli skąd pozyskać pieniądze	154
9.2.1. Rentowność zainwestowanego kapitału, czyli jaka jest opłacalność ulokowanych w firmie kapitałów	155
9.2.2. Rola kapitału własnego	157
9.2.3. Rola kapitału obcego	158
9.2.4. Dźwignia finansowa	158
10. O czym nie informuje sprawozdanie finansowe	160
Bibliografia	166
 Część II. Materiały do warsztatów	 169
1. Rejestracja operacji gospodarczych. Wpływ operacji gospodarczych na sytuację finansową firmy	169
1.1. Przykład 1. Firma handlowa	169
1.2. Przykład 2. Firma usługowa	174
2. Wykorzystanie kont księgowych do rejestracji operacji gospodarczych	180
2.1. Konto księgowe	180
2.2. Zasady funkcjonowania kont bilansowych	185
2.3. Zastosowanie kont bilansowych	189
2.4. Zasady funkcjonowania kont wynikowych (okresowych)	193

2.5. Zastosowanie kont wynikowych (okresowych)	194
2.6. Zadania	197
Zadanie 1. Ujęcie stanów początkowych na kontach księgowych	197
Zadanie 2. Rejestracja operacji gospodarczych na kontach księgowych	197
Zadanie 3. Rejestracja operacji gospodarczych wpływających na wynik	198
Zadanie 4. Rejestracja operacji gospodarczych wynikowych	199
2.7. Rozwiązania zadań	201
3. Rejestracja operacji gospodarczych przy wykorzystaniu arkusza kalkulacyjnego MS Excel	204
3.1. Opis działania arkusza kalkulacyjnego MS Excel	204
3.2. Zadania do rozwiązania przy wykorzystaniu arkusza kalkulacyjnego MS Excel	206
Zadanie 1. Przedsiębiorstwo usługowe – „Jan Kowalski – architekt krajobrazu” Spółka Jawna	206
Zadanie 2. Przedsiębiorstwo handlowe – „ANNA” Sp. z o.o.	210
Zadanie 3. Przedsiębiorstwo handlowe – „GALA” SC	215
Zadanie 4. Przedsiębiorstwo produkcyjne – „KARAT” Sp. z o.o.	220
3.3. Rozwiązania zadań	228